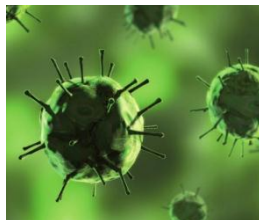

HEPATITIS E V ŽIVILIH

Slika: Hepatitis E

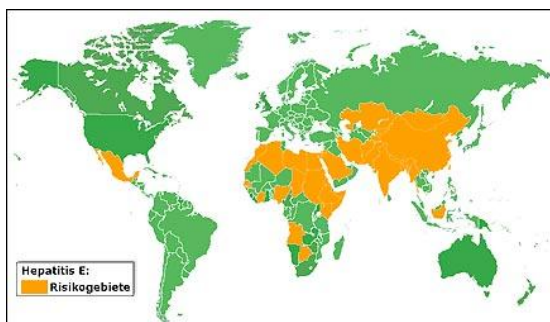

Virus hepatitisa E

Virus hepatitisa E je majhen (32-24 nm), enovijačni RNA virus brez ovojnice. Povzroča resno vnetje jeter– hepatitis. Njegov naravni gostitelj je človek. Poznamo ga šele od leta 1980 dalje .

Razširjenost virusa hepatitisa E in način prenosa okužbe

Slika: Endemična območja

Najpogostejši izvor epidemij (množičnih okužb) je fekalno onesnažena voda, oz. voda onesnažena z živalskim in/ali človeškim blatom. Epidemije se pojavljajo predvsem v predelih s slabimi higienskimi razmerami, kjer ni varne oskrbe z zdravo pitno vodo in kjer ni urejenega odvajanja odpadkov. To so predvsem Indija, Pakistan, Afrika, JV Azija, Mehika, Kitajska. V teh predelih je bolezen »doma« (je endemična) V razvitih predelih sveta se okužba pojavi redko. Pojavlja se predvsem pri potnikih , ki so se vrnili iz endemičnih krajev.

Človek se lahko okuži tudi z uživanjem živil, ki so bila v stiku z onesnaženo vodo, odpadki ali odpadki, kot npr. z uživanjem surove zelenjave, ki se je namakala z onesnaženo vodo ali z uživanjem školjk, močno onesnaženimi z odpadki iz morja. Zboli lahko posameznik ali večja skupina ljudi. Virus se lahko prenaša tudi vertikalno, z noseče matere na plod (prek posteljice) ali s transfuzijo okužene krvi (5).

Bolezni znaki

Virus hepatitisa E povzroča podobno klinično sliko kot hepatitis A. Glavni znaki bolezni so slabost, izguba apetita in zlatenica. Bolezen poteka v 4 fazah:

Dokument:	HEPATITIS E V ŽIVILIH
Pripravila:	Delovna skupina za pripravo higienskih stališč za varnost živil, NIJZ-Center za zdravstveno ekologijo
Verzija: februar, 2014	

- inkubacija (čas od okužbe do pojava bolezni) traja 15 do 50 dni;
- pred-zlatenično obdobje, traja 3 do 10 dni. Je podobno gripi: nenadno zvišana telesna temperatura, znaki okužbe zgornjih dihal, slabost, glavobol, bruhanje, bolečine pod desnim rebrnim lokom, napetost trebuha, seč postane temnejše barve;
- zlatenično obdobje: traja 1 do 3 tedne. Na začetku porumenijo beločnice, nato koža obraza, rok in mehkega neba. Splošno stanje bolnika se pri tem izboljša, temperatura se normalizira;
- okrevanje je lahko je različno dolgo. Po preboleli bolezni nastopi trajna imunost.
- Smrtnost pri hepatitisu E je 0,5 do 4%. Bolezen lahko poteka tudi asimptomatsko (brez bolezenskih znakov), še zlasti pri otrocih. Pri nosečnicah, zlasti v zadnjem trimesečju, so pogostejši hujši zapleti bolezni, pri nekaterih celo s smrtnim izidom.

Tvegana živila

- onesnažena pitna voda;
- led, narejen iz onesnažene vode;
- nezadostno oprana zelenjava, surovo neolupljeno sadje ;
- nezadostno toplotno obdelane školjke;
- nezadostno toplotno obdelano meso.

Občutljivejša populacija

Osebe z oslabljenim imunskim sistemom, osebe po presaditvi notranjih organov, osebe s kronično jetrno boleznijo. Resni zapleti so pogostejši pri nosečnicah v zadnjem trimestru nosečnosti.

Ukrepi za preprečevanje okužbe

- Skrbimo za dobro osebno higieno, zlasti pravilno in temeljito umivanje rok še zlasti pred in po rokovanju s surovimi živili, pred rokovanjem z gotovimi živili in po uporabi stranišča,
- uživamo dobro toplotno obdelana živila, predvsem morske sadeže, meso in izdelke iz mesa.

Med splošne ukrepe za preprečevanje okužbe sodijo skrb za zaščito vodnih virov, urejena in varna preskrba s pitno vodo ter urejen kanalizacijski sistem in odvajanje odplak.

V endemičnih območjih (glej sliko »Endemična območja«):

- pijemo le ustekleničeno ali prekuhano pitno vodo,
- ne uživamo ledu, surovega sadja in zelenjave brez lupljenja,
- izogibamo se uživanja školjk,
- pred obrokom se prepričamo, da so živila, ki potrebujejo toplotno obdelavo, zadostno prekuhana in repečena.

Dokument:	HEPATITIS E V ŽIVILIH
Pripravila:	Delovna skupina za pripravo higienskih stališč za varnost živil, NIJZ-Center za zdravstveno ekologijo
Verzija: februar, 2014	

Literatura:

1. <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs280/en/> ; Barbara A.Bannister, Norman T.Begg&Stephen H.Gillespie, Infectious Disease, Blackwell Science Ltd, 1996.
2. https://www.google.com/search?hl=sl&site=img&tbm=isch&source=hp&biw=1920&bih=908&q=hepatitis+E&oq=hepatitis+E&gs_l=img.3..0i19l8.17243.21823.0.23743.13.8.1.4.4.0.151.799.3j5.8.0....0...1ac.1.32.img..1.12.716.D0jDQiF8nGM#facrc=_&imgdii=_&imgrc=VgGYOBOoldD9QM%253A%3BwQba4Qp-si-itM%3Bhttp%253A%252F%252Favisa.org.ve%252Fwp-content%252Fuploads%252F2011%252F09%252FVirus-de-Hepatitis-E-en-porcinos.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Favisa.org.ve%252F2011%252F09%252Ffel-virus-de-la-hepatitis-e-en-el-cerdo-y-su-transmision-al-hombre%252Fvirus-de-hepatitis-e-en-porcinos%252F%3B567%3B480
3. <http://www.cdc.gov/hepatitis/HEV/HEVfaq.htm>;
4. https://www.google.com/search?hl=sl&site=img&tbm=isch&source=hp&biw=1920&bih=908&q=hepatitis+E&oq=hepatitis+E&gs_l=img.3..0i19l8.17243.21823.0.23743.13.8.1.4.4.0.151.799.3j5.8.0....0...1ac.1.32.img..1.12.716.D0jDQiF8nGM#facrc=_&imgdii=_&imgrc=f-of7dxxa4ySM%253A%3B7f11j8ZwWoEFgM%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.vitanet.de%252F%252F13770%252Falte_struktur%252Ffitness-gesundheit%252Freisen-gesundheit%252Fkrankheiten%252Fhepe-e%252Fhepe.jpeg%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.vitanet.de%252Fkrankheiten-symptome%252Fhepatitis-e%3B440%3B252
5. <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs280/en/>
6. Marolt-Gomišček M., Radšel-Medvešček A. Infekcijske bolezni, Ljubljana, Tangram 2002;

Dokument:	HEPATITIS E V ŽIVILIH
Pripravila:	Delovna skupina za pripravo higienskih stališč za varnost živil, NIJZ-Center za zdravstveno ekologijo
	Verzija: februar, 2014